

Bacheloroppgave

Når utfordringene til krysskulturelle barn og unge løses med et sett av norske verdier

En kvalitativ studie om hva som kjennetegner krysskulturelt arbeid med barn og unge i skolen

Gina Gausemel & Sakine Shirzad

Sosialt arbeid - Barnevernspedagog

2023

HØGSKULEN
I VOLDA

GRUPPEERKLÆRING

Denne oppgaven er vårt eget og selvstendige arbeid. Den gjør ikke bruk av andre sitt arbeid uten at det er oppgitt, den gjør ikke bruk av tekst fra eget arbeid uten at det er oppgitt, og kilder som er brukt er ført inn i både tekst og kildeliste på en måte som gjør at vi ikke vil få en 'ufortjent rennomegevist'. Den har heller ikke vært brukt som eksamensvar eller arbeidskrav tidligere.

Vi veit at oppgaven vil bli elektronisk kontrollert for plagiat og at alvorlige brudd med 'god sitatskikk' blir behandla som fusk jf. UH-lova § 4-7 og § 4-8, 3. ledd.

I arbeidet med oppgaven er personopplysninger behandlet i samsvar med retningslinjene som er å finne i Canvas. Oppgaven inneholder ikke opplysninger som kan føres tilbake til personene ut over det som de har godtatt gjennom samtykke eller som er offentlig kjent.

Vi gir Høgskulen i Volda rett til å publisere oppgaven vederlagsfritt i elektronisk form.

SAMMENDRAG

Barn og unge som lever med et kulturelt krysspress opplever å leve i to forskjellige verdener, som kan være med på å påvirke deres psykiske helse. Krysskulturelle barn og unge står i en akkulturasjonsprosess, og kan oppleve akkulturasjonsstress. I arbeidet med barn og unge i denne situasjonen blir det viktig å ha fokus på å jobbe mot mestringsfølelse og med gode etiske valg. Profesjonsutøverne må ha fokus på og være bevisst på hvordan de er med på å påvirke akkulturasjonsprosessen ungdommen står i. Tidligere forskning på feltet viser at manglende kulturell kompetanse kan gjøre at valg som blir tatt, baseres på feil verdigrunnlag. Forskning viser også at minoritetsfamilier lever mer kollektivistisk, i motsetning til nordmenn som lever mer individualistisk, dette er også noe som kan bli viktig for profesjonsutøvere å være klar over for å samarbeide godt. Prosjektet er en fenomenologisk casestudie av hva som kjennetegner krysskulturelt arbeid med barn og unge i skolen, og presenterer funn fra kvalitativ forskning. Det har blitt utført dybdeintervju med syv profesjonsutøvere i skolen, som har ulik utdanningsbakgrunn og arbeidsområder.

I analysen kom det også frem at profesjonsutøverne opplever utfordringer i samarbeid med foreldrene på grunn av de ulike kulturelle forskjellene som finnes mellom dem. I intervjuene kom det frem at profesjonsutøveren har respekt og forståelse for elevens og familiens kulturelle forskjeller, men etter en grundig analyse av hvordan de har løst på problemstillingene de har møtt på, kan en se at løsningene og tiltakene ikke er så særlig kultursensitive.

Studiens konklusjon er at arbeidet med krysskulturelle barn og unge i skolen ofte er basert på norsk tankesett og verdigrunnlag. Arbeidet med disse ungdommene er med for liten grad av kultursensitivitet. Til tross for deres manglende kultursensitivitet, ser vi at profesjonsutøverne i stor grad ønsker å hjelpe ungdommene å mestre situasjonen de står i, og ønsker derfor også i stor grad å tilpasse skolehverdagen og møte de kulturelle forskjellene på god og etisk riktig måte.

ABSTRACT

Cross cultural kids can experience the feeling of living two separate lives, which might have a say on their mental health. Cross cultural kids are in an acculturation process and might experience acculturational stress. When working with kids in this situation it's important to focus on working towards empowerment and take good ethical decisions. The professional needs to stay conscious on how their choices are affecting the acculturation process the kids are in the middle of.

Previous studies on the field shows that the lack of cultural competence might lead to the professionals making choices based on the wrong values. Studies done on this field also shows that minority families live more collectivistic than the Norwegians who live more individually, this fact is important for the professionals to have in mind to be able to cooperate good with both the kids and their families.

This project is based on a phenomenological case study of what cross cultural work with kids in school looks like, and presents finds from a qualitative study. It's been used in depth interviews with seven professionals from different schools. They all have different educational backgrounds.

When analyzing we found that the professionals experience some challenges when working with the parents because of the cultural differences. Through the interviews we find that the professionals have respect and understanding for the families' cultural differences, but through a thorough analysis on how they solve challenges with these families, we find that the solutions where not very culturally sensitive.

The study's conclusion is that working with cross cultural kids in school is often based on a Norwegian way of thinking and set of values. There is not enough sensitivity for culture in the methods and solutions used to help these kids with their challenges. Even though there is some lack of cultural sensitivity, we can see that the professionals want to help the kids feel empowered in the situations they are in. They have a wish to solve the challenges in a good and ethically right way.

FORORD

Gjennom tre spennende og innholdsrike år ved Høgskulen i Volda, har vi utviklet oss til å bli dyktige og faglig sterke barnevernspedagoger. Denne oppgaven er en avslutning på vår studiereise. Oppgaven består av nyttige teoretiske verktøy og ny kunnskap som vi ønsker å ta med oss videre i livet vårt, i en eventuell masterskriving og til en arbeidssituasjon.

Norge er et flerkulturelt samfunn, og problemer knyttet til minoritetsungdommer og deres familier vil ikke slutte å eksistere. Vi ønsket å legge fokus på hva som kjennetegner arbeidet med krysskulturelle barn og unge, ettersom vi føler dette er et viktig og relevant tema som bør settes opp i søkelyset. Vi har tro på at gjennom ny forskning og kunnskap, kan det bidra til et mer inkluderende og åpent samfunn. Vi håper derfor at oppgaven har bidratt til ny kunnskap og utvikling hos profesjonsutøvere som vil møte på krysskulturelle barn, unge og deres familier.

Vi ønsker også å takke alle informantene som har deltatt i vårt forskningsprosjekt. Uten dere hadde vi ikke kunnet innhentet verdifull kunnskap og fått gjennombrudd på dette prosjektet. Vi vil også avslutningsvis gi en stor takk og hilsen til vår kjære veileder, Roar Stokken. Han har gjennom hele prosessen aktivt hjulpet oss, utfordret vårt tankesett og gitt oss grundig veiledning. Han har motivert og engasjert, og har alltid vært tilgjengelig når enn vi har trengt en hånd å strekke oss til. Så tusen takk for det!

Ønsker deg en god lesing!

INNHOLDSFORTEGNELSE

GRUPPEERKLÆRING	ii
SAMMENDRAG	iii
ABSTRACT	iv
FORORD	v
INNLENDING	1
KUNNSKAPSGRUNNLAG	2
BAKGRUNN	2
Lovverk	2
Kulturelt krysspess.....	3
TEORI	4
Etikk	4
Empowerment	5
Akkulturasjon	6
FORSKING PÅ FELTET	9
Kulturkompetanse.....	9
Utdanning og karriere	9
Oppdragelse	10
Organisert aktivitet	10
METODE	12
Forskningsdesign.....	12
Utvalg	12
Intervju	13
Transkripsjon og analyse.....	13
Etiske vurderinger	14
Oppgavens kvalitet.....	14
FUNN	16
Sosialt liv	16
Organisert aktivitet	17
Identitet.....	18
DISKUSJON	20
Sosialt liv	20

Organisert aktivitet	21
Identitet.....	23
KONKLUSJON	25
BIBLIOGRAFI.....	26
REFERANSER:	28
Vedlegg 1: Intervjuguide	28
Vedlegg 2: Samtykkeskjema.....	30

INNLENDING

Bakgrunnen for denne oppgaven er at vi opplever at det finnes for lite informasjon om hvordan det jobbes med krysskulturelle barn og unge og hva som kjennetegner dette arbeidet. Vi valgte derfor å intervju miljøterapeuter og kontaktlærere i ungdomsskoler fra ulike steder i landet for å få et større innblikk i både hvordan arbeidet gjøres, men også hvordan profesjonsutøverne ser på dette arbeidet.

Miljøterapeuter og kontaktlærere i skolen jobber etter et lovverk som i hovedsak handler om å gi barn og unge et trygt godt læringsmiljø som fremmer læringen, men også god helse. Arbeidet i skolen er preget av mange etiske dilemmaer i møte med barn og deres utfordringer, og i dette arbeidet skal også profesjonsutøverne jobbe etter FO's yrkesetiske grunnlagsdokument. Med slik posisjon i skolen skal en sørge for å være åpen og imøtekommende, og stille som en trygg voksen for barna man jobber med.

Studien har samfunnsrelevans fordi vi blir et stadig mer flerkulturelt samfunn, og det vil derfor stadig bli viktigere å sette fokus på hvordan man kan gjøre en god jobb med krysskulturelle familier, samt å øke den kulturelle kompetansen til profesjonsutøvere. Å øke den kulturelle kompetansen blir spesielt viktig da vi opplevde at det er et stort flertall av profesjonsutøverne i disse stillingene som er, etnisk norske kvinner. Med et fåtall av profesjonelle i stillingen som miljøterapeut i skolen som har minoritetsbakgrunn selv, vil kunnskap om kultur og kultursensitivitet bli viktig for å kunne gjøre en god jobb. Studien er derfor samfunnsrelevant fordi den setter fokus og gjør flere oppmerksom på denne problemstillingen og dette temaet.

Oppgaven baseres på følgende problemstilling:

- *Hva kjennetegner krysskulturelt arbeid med barn og unge i skolen?*

Ut fra problemstillingen, samt tidligere forskning på feltet, har vi formulert tre forskningsspørsmål som skal hjelpe å besvare problemstillingen i tillegg til å ha fokus på noen områder av et veldig bredt felt.

Hva kjennetegner krysskulturelt arbeid med barn og unge i skolen....

1. *i forhold til sosialt liv?*
2. *i forhold til organiserte aktiviteter?*
3. *i forhold til identitet?*

KUNNSKAPSGRUNNLAG

Kunnskapsgrunnlaget er delt inn i tre delkapittel; bakgrunn, teori og forskning på felt. I første del blir det gjort rede for lovverket i skolen, samt en forklaring på hva kulturelt krysspress er og hvordan dette påvirker barn og unges oppvekst. Videre i andre kapittel tar vi for oss tre faglige teorier; etikk, empowerment og akkulturasjon. De faglige teoriene er valgt ut for å kunne få en forståelse for temaet om arbeid med krysskulturelle barn og unge, samt for å få en oversikt over rammene profesjonsarbeidere skal jobbe etter. Til slutt i siste kapittel presenterer vi relevant forskning fra felt som omhandler minoritetsetniske familier rundt temaer om kulturkompetanse, utdanning, karriere, oppdragelse og organisert aktivitet.

BAKGRUNN

Lovverk

Skolen reguleres av opplæringsloven (1998) som stiller krav til at undervisningen er tilrettelagt og tilpasset slik at barn og unge oppnår en positiv utvikling. Elevene skal etter § 1-1 femte ledd, utvikle kunnskap, ferdigheter og holdninger for å kunne mestre eget liv, og kunne delta i arbeid og fellesskap i samfunnet. De skal få utfolde skaperglede, engasjement og utforskertrang.

Skolen skal tilpasse og sikre at alle barn og ungdom får økt læringsutbytte og mestringsopplevelse. Opplæringsloven kapittel 9A, tar for seg elevens skolemiljø. Etter § 9A-2 har alle elever rett til et trygt og godt skolemiljø som fremmer deres helse, trivsel og læring. Skolens ansatte skal etter § 9A-3 ha nulltoleranse mot krenking som mobbing, vold, diskriminering og trakassering.

Skolen har en aktivitetsplikt etter § 9A-4 første ledd, som tilsier at ansatte på skolen har en plikt overfor elevene hvor en skal være oppmerksom på deres rettigheter, og handle dersom en mistenker at eleven opplever brudd på disse rettighetene. Ansatte på skolen skal følge med, og fange opp elevens subjektive opplevelser av situasjonen. Og det er derfor viktig at man anerkjenner følelser, tanker og behov hver enkelt elev kan oppleve, og ta disse på alvor.

Skolemiljøet er ikke kun preget av det som foregår på skolen og i undervisningstimene, eller på turer i regi av skolen. Det psykososiale miljøet omfatter også det som skjer utenfor skoletiden, slik som på skoleveien, hjemme og på sosiale medier som kan ha en påvirkning på elevens skolehverdag. Den faglige og sosiale læringen er avhengig av hverandre, og et godt

psykososialt miljø er viktig for at eleven skal kunne være i en læringsposisjon (Utdanningsdirektoratet, 2010).

Kulturelt krysspress

Barn og unge som har levd eller lever med regelmessig påvirkning fra to eller flere kulturer i en betydelig del av barndommen er det vi kaller for krysskulturelle barn (Salole, 2020, s. 31). Når barn og unge vokser opp med konstant påvirkning fra flere ulike kulturer, betyr det ofte at du også da lever med mange ulike kulturelle uttrykk. Når man lever med flere ulike kulturer og flere ulike kulturelle uttrykk, vil det bli naturlig at disse ikke alltid går sammen, og da gjerne har motsetningsfulle verdier, idealer, tradisjoner, normer, kommunikasjonsstil, tenkemåter og mye mer. En kan da på et vis si at barn og unge som lever under kulturelt krysspress må forholde seg til flere ulike regelsett for hvordan man skal eller bør oppføre deg, leve og hva man tenker er rett og galt (Salole, 2020, s. 49). Disse motsetningsfulle kravene, forventningene og reglene, kan altså forstås som å vokse opp med paradokser. Når noen av normene og reglene gjelder hjemme, og noen andre i skolen og samfunnet rundt deg, vil det kunne føre til at barn og unge opplever noen krevende problemstillinger og eksistensielle spørsmål i forhold til hvordan man skal leve og oppføre seg (Salole, 2020, s. 141).

Dette kan føre til at det blir satt ulike forventninger til barnet fra hjemmemiljøet, skolemiljøet og storsamfunnet. Barna kan stå overfor utfordringer knyttet til hvilke holdninger og verdier de skal forholde seg til når de er ute med venner, rundt venners foreldre, foreldrenes venner, foreldrenes miljø og rundt det kulturelle/religiøse miljøet (Salole, 2020, s. 143). Barna kan imidlertid være fanget mellom ulike idealer og verdier. Noen kan oppleve å måtte leve et dobbeltliv, hvor de har en identitet på skolen og en annen hjemme.

Minoritetsfamilier kan føle på en norsk identitet og ha internalisert norske verdier og holdninger, men de har også en tilknytning til familiens opprinnelseskultur, hvor de har blitt tilnært verdier og holdninger som ligger i familiens hjemland (Bufdir, 2021). I tillegg til at de kan oppleve diskriminering på ulike samfunnsarenaer, på grunn av sin etnisitet, religion, klesstil og andre forhold. Dette kan føre til at de ikke føler seg gode nok, verken i hjemmet eller ute blant venner (Bufdir, 2021). Dersom en ikke blir utsatt for negativt press og diskriminering når det gjelder kultur verken hjemmefra, på skolen eller i arbeid, er det også viktig å understreke at det å ha ulike tilknytninger til ulike kulturer kan være en ressurs og en fordel i et stadig mer flerkulturelt samfunn (Bufdir, 2021).

TEORI

Etikk

I sosialt arbeid skal profesjonsutøvere utøve et godt faglig skjønn. Det vil si at en handler godt, riktig og hensiktsmessig overfor klienten. Utdanning, intelligens og erfaring er ikke alltid en garanti for om profesjonsutøveren klarer å utøve godt faglig skjønn (Dalby, 2016).

Sosialarbeidere har som samfunnsoppdrag å hjelpe mennesker som har behov for det og gjøre nødvendige tiltak for å sikre bedre levekår og livskvalitet. Sosial rettferdighet og endring står sentralt i profesjonsutøverens arbeid med mennesker.

Som profesjonsutøver innen sosialt arbeid skal det tas utgangspunkt i brukerens verdier, kunnskaper og ressurser. Du har altså et ansvar for å sikre at hjelpen du gir og tiltakene du setter inn ikke bidrar til å umyndiggjøre brukeren (FO). Profesjonsutøvere kan likevel bli satt i posisjoner hvor de må gripe inn i brukerens liv mot deres vilje. De vil i slike situasjoner måtte ha en profesjonsetisk og en individuell plikt til å ta vurderinger som de mener er best for brukeren (Nordby, 2021, s. 44). Det er derfor viktig at profesjonsarbeideren har en åpen og fordomsfri holdning og tar ansvar for sine vurderinger og om tiltak som blir satt i verk kan være umyndiggjørende.

Ansatte i skolen jobber fra et sett av personlige, profesjonelle og systembaserte verdier. De har et ønske om at disse verdiene skal realiseres i møte med barna og deres familier. Familien har på sin side de kulturelle verdiene som de mener er akseptabelt å ha.

Disse valgene er basert på profesjonsutøverens faglige kompetanse og makt til å hjelpe, selv om hjelpen kan oppleves krenkende for mottakeren. Det kan ofte være vanskelig å skille mellom hva som er faglige utfordringer og hva som er etiske utfordringer i de ulike situasjonene man står i. All faglig kunnskap har en fasit, men likevel vil hver enkelt profesjonsutøver bygge den faglige kunnskapen sin etter egen virkelighetsforståelse, eget menneskesyn og kunnskapen er derfor ikke verdinøytral. På grunnlag av dette blir det viktig at profesjonsutøveren hele veien holder seg faglig oppdatert og har et kritisk blikk til egen profesjonsutøvelse (FO).

Profesjonsutøvere gir stadig hjelp til barn og unge med minoritetsbakgrunn. Og de fleste utfordringene en møter på i arbeid med denne gruppen er som oftest i samme karakter som en opplever med etniske norske, men det finnes noen særtrekk (Nordby, 2021, s. 263).

Hovedutfordringene knytter seg som oftest til at den profesjonelle ikke forstår hvilken

betydning kulturen har for brukeren. Dette kan føre til at en undervurderer eller overvurderer de kulturelle forskjellene, og tar feilvurderinger og løsninger som ikke er riktige (Nordby, 2021, s. 263). Videre kan en møte på at kommunikasjonen blir en barriere. I samtale med barn og familier kan misforståelser oppstå, fordi profesjonsutøveren bruker profesjonsspråket og har et hverdagslig forhold til det. De kan glemme at det kanskje ikke er alt de forstår til tross for at de har god forståelse av norsk. I møte med barn og familier som har tydelige språkproblemer, blir det nødvendig å bruke tolk. Bruken av tolk fører til at samtalen går gjennom en tredje person, og kan gi brukeren en opplevelse av at man ikke blir helt forstått (Nordby, 2021, s. 263).

Profesjonsutøveren må derfor ha et bevisst forhold til egen væremåte, motiver og verdier, og hvordan dette kan være med på å påvirke barnet og familien. Profesjonsutøveren må være bevisst over styrkeforholdet i relasjonene og ikke misbruke makten. Det er derfor viktig at en forsøker å se på en situasjon eller et problem gjennom andres øyne og komme til en felles beslutning på hva en skal gjøre videre, og sammen finne løsninger som ivaretar verdiene til både familien og barnet, og som alle kan akseptere (FO).

Empowerment

Empowerment handler i hovedsak om å styrke mennesker i avmakt til å komme i posisjon til å ta tilbake makten til å ha styring og kontroll over eget liv (Askheim, 2012, s. 12).

Empowerment kan ses som både en prosess, en metode og et mål. Som prosess legges det vekt på en kamp om sosial rettferdighet og forandring for å endre strukturer som skaper avmakt hos mennesker i et samfunn eller en kultur (Hutchinson, 2010, s. 21). Metodisk handler empowerment om hvordan sosialarbeidere kan hjelpe brukerne sine til å oppnå mestring og kontroll over eget liv. Empowerment vil som mål handle om at individet selv skal få nok kunnskap, kompetanse og ferdigheter til å komme i en maktposisjon over eget liv (Andersen & Brok, 2000, s. 15). Både som prosess, metode og mål legger empowerment vekt på idealet for sosialfaglig arbeid, at alle individer og deres situasjoner må sees med et helhetlig perspektiv (FO, s. 5).

Når ansatte i skolen skal jobbe ut fra empowermentbegrepet med krysskulturelle barn og unge, kan det noen ganger bli krevende fordi de lever under flere ulike regelsett enn bare det som er forventet fra skolen og storsamfunnet.

Når ansatte i skolen skal jobbe mot empowerment hos minoritetsungdom er det avgjørende at det er en åpen tillitsrelasjon mellom den ansatte og ungdommen. Samtidig kan det oppleves

som et krysspress fordi tilliten til foreldrene også må opprettholdes for at situasjonen skal kunne jobbes med fra et helhetsperspektiv (Ellingsen & Skjefstad, 2015, s. 105).

Tanken bak empowerment er at mennesker selv er aktører i eget liv og har kunnskap og kompetanse til å ta valg og beslutninger i eget liv (Andersen & Brok, 2000, s. 96). Likevel forutsetter empowerment at den profesjonelle som skal være en god hjelper har et humanistisk menneskesyn og klarer å bygge gode samarbeidsrelasjoner. Gjennom de gode samarbeidsrelasjonene og gode menneskelige holdningene vil den profesjonelle sammen med brukeren bidra til at brukeren kan ta makten over eget liv (Andersen & Brok, 2000, s. 21).

Når det snakkes om makt innen empowerment handler det ikke om å ha makt over andre, men gjennom hjelp fra en profesjonell bli i stand til å ta makt over seg selv og sitt liv (Andersen & Brok, 2000, s. 93). Ved å overføre makten til brukeren selv vil det kunne bidra til å høre og fremme deres problemdefinisjon, samtidig som den profesjonelle kan ta brukerens virkelighetsoppfattelse på alvor.

For at profesjonsutøvere skal kunne hjelpe elevene med å oppleve empowerment er det en forutsetning at de selv opplever empowerment følelse. Profesjonsutøvere må selv gjennom en empowerment-prosess for å bevisstgjøre seg selv og forstå sin rolle som profesjonell.

Empowerment for fagpersonen handler om hvordan man kan ta eierskap og føle seg trygg i sin fagkunnskap og faglige praksis. Dersom den profesjonelle ikke opplever empowerment kan det resultere i utbrenthet eller mindre god praksis mot bruker bare for å komme gjennom de daglige gjøremålene (Askheim, 2012, s. 164).

Målet blir at den ansatte i skolen kan dele sin faglige kunnskap, erfaring og problemdefinisjon og dermed utvikle elevens maktposisjon over egen situasjon og skape et balansert maktforhold mellom seg selv og eleven. I en slik makt overføringsprosess i relasjonen mellom den profesjonelle og brukeren, har den profesjonelle behov for en forståelse for hvordan de gjennom å dele sin kunnskap og problemdefinisjon vil kunne styrke brukerens posisjon (Ellingsen & Skjefstad, 2015, s. 105).

Akkulturasjon

Hvordan en gruppe eller et individ håndterer prosessen av å komme inn i et samfunn som har andre kulturelle verdier enn der hvor de er født og oppvokst kalles akkulturasjon. I en slik prosess kan de ulike kulturene tilnærme seg (eller ikke) hverandres oppførsel, språk, tro, verdier og sosiale holdninger. I hvor stor grad denne prosessen skjer, og hvordan den påvirker gruppen eller individets velvære varierer og er ikke alltid enkel (Sam & Berry, 2010). I et

flerkulturelt samfunn kan nesten hver person oppleve en form for akkulturasjon, men i denne oppgaven fokuseres det på minoritetsungdom.

Akkulturasjon kan kort sagt sies å handle om å øke sin tilhørighet til majoritetssamfunnet. Når det er snakk om barn og familier, må man huske at akkulturasjonen skjer på ulike måter og i ulikt tempo blant de forskjellige medlemmene av familien. Det at akkulturasjonen skjer i ulikt tempo kan i noen tilfeller skape problemer innad i familien. Berry (1997) beskriver denne psykologiske anspenheten innvandrere kan oppleve som “akkulturasjonsstress”. Dette stresset handler om erfaringer fra konflikt i møte med blant annet atferdsnormer i det nye samfunnet. Denne anspenheten kommer ofte frem som angst, forvirring, depresjon og/eller identitetsproblemer (Holm-Hansen, Haaland, & Myrvold, 2007, s. 39).

Akkulturasjon skjer gjennom en prosess som ser på hvordan individer håndterer møtet mellom sin opprinnelige kultur og det nye samfunnets kultur. Prosessen omfatter både individuelle faktorer, men også gruppefaktorer og det er derfor viktig å ta hensyn til begge elementene. Når det kommer til gruppenivå er det den relevante politikken og forventningene fra storsamfunnet, samt forventningene fra den etniske gruppen som den enkelte tilhører (Berg & Holt, 2020, s. 55). Mens på individnivå har Berry (1997) presentert to viktige faktorer. Den første handler om kulturelt vedlikehold og i hvilken grad enkeltindivid verdsetter sin opprinnelige kulturarv og forsøker å opprettholde eller distansere seg fra den. Den andre handler om hvorvidt en søker å være involvert og engasjert i det nye samfunnslivet (Berg & Holt, 2020, s. 56). Og i hvor stor grad en klarer å balansere mellom disse to utfordringene, fører til fire forskjellige akkulturasjonsstrategier som Berry (1997) presenterer:

Den første dreier seg om *assimilering* som brukes når en ikke ønsker å opprettholde sin kulturelle identitet og søker kontakt med andre kulturer, og i noen tilfeller tar til seg de nye kulturelle verdiene, normene og tradisjonene i det nye samfunnet (Berg & Holt, 2020, s. 56). Andre strategien er *separasjonsstrategien*, som definerer at personen verdsetter sin opprinnelige kultur, og derfor unngår samhandling med medlemmer av det nye samfunnet. Tredje strategien er *integrasjonsstrategi*, hvor en i mer eller mindre grad ønsker å opprettholde sin opprinnelige kultur, men også ha tilhørighet til det nye samfunnets medlemmer. Dette fører til at den kulturelle integriteten opprettholdes, samtidig som man blir en del av storsamfunnet og på denne måten skaper et større sosialt nettverk (Berg & Holt, 2020, s. 56). Siste strategien er *marginalisering*, som kjennetegnes av liten mulighet og interesse for å opprettholde opprinnelseskulturen sin, og har også liten interesse for andre

kulturer. Dette skjer ofte på grunn av at individet blir diskriminert og ekskludert, men også på grunn av tvungent kulturelt tap (Berg & Holt, 2020, s. 56).

FORSKING PÅ FELTET

Kulturkompetanse

Weele viser til at manglende kulturell kompetanse hos profesjonsutøvere kan føre til at situasjoner og hendelser som i utgangspunktet viser omsorgspersonens evne til kjærlighet, identitetsskapende handlinger og ivaretagelse av barnets liv, uteblir i møte med minoritetsfamilier (Weele, 2020). Forskning viser at i minoritetsfamilier blir barna oppdratt til familieomsorg. Barn kan være med på å gjøre husarbeid, passe på søsken og hjelpe til i familien, i mye større grad enn hva en gjør i individualistisk familie (Larsen & Weele, 2020). Kindt (2017) belyser særlig to ting en skal tenke over i kulturelle tema, hvor en vurderer omsorgsevnen av foresatte. Det første dreier seg om å kunne ta overgrep på alvor uten å bagatellisere bekymring, mens det andre punktet er å forstå at kulturelle fenomener kan feiltolkes og misforstås som omsorgssvikt. Poenget til Kindt er at det er viktig at sosialarbeidere kan stille seg spørsmålet om hva som kan sikre god omsorgsevne på tvers av kulturelle kontekster. Det å kunne ha god oversikt over egne verdier og kommunikasjonsformer, men samtidig ha forståelse for hvor relative mange av disse verdiene og kommunikasjonsformene er. Det er ikke slik at andre har “kultur”, mens vi er “vanlige”. Alle mennesker er forankret i sin egen forståelse av verden, i særegne kommunikasjonsformer og verdier som har en lokal, kulturell forankring (Kindt, 2017).

Utdanning og karriere

Kaya (2014) belyser at tredjegerasjons foreldre har hatt utfordringer med å gi slipp på sin egen kultur og tilhørighet til hjemlandet, noe som har ført til at andregenerasjons foreldre blir plassert i en posisjon hvor de må holde fast på sine tradisjoner og overføre dette igjen til sine barn. Fokuset på høy utdanning er et gjennomgående tema. Barn og unge opplever at foreldrene har høye forventninger til dem når det gjelder karrierevalg, noe som kan føre til diskusjoner og konflikter i hjemmet. Lav utdanning, dårlige norskkunnskaper og lav økonomi hos flere innvandrere foreldre fører til at de ønsker at barnet skal få bedre karrieremuligheter enn hva de selv har, det å ha en høy utdanning vil kunne gi bedre muligheter og være en investering i deres fremtid (Ansar, 2012). Det betyr nødvendigvis ifølge Leirvik (2010) ikke at ungdommene ser på foreldrenes autonomi som noe negativt, men et tegn på at foreldrene ønsker å hjelpe dem og at dette er deres måte å vise at de bryr seg. De unge kan oppleve at de står overfor en taknemlighetsgjeld til foreldrene, fordi foreldrene har ofret mye for å gi dem muligheten til en utdanning og et bedre liv. Leirvik belyser også at

barnas utdanning symboliserer deres vellykkethet som foreldre (Leirvik, 2010). Weele (2020) viser til at dette kan føre til at noen sosialarbeidere mener at foresatte har en manglende evne til å møte barnets behov, som gjør at flere “alarmer” blir satt i gang, men ofte kan glemme at dette kan være foreldrenes måte å vise god omsorg og støtte, ved å sikre seg at barnet deres får et godt liv.

Oppdragelse

Leirvik påstår at foreldrene med minoritetsbakgrunn er opptatt av hvordan barns atferd speiler tilbake på dem selv og deres anseelse i omgangskrets. Barna blir presset og forventet til å opptre på en måte som gjør at foreldrene ikke taper ansikt, eller føler på skam. Barna lærer derfor fra tidlig alder at deres atferd ikke bare påvirker deres eget rykte, men også hele familien. For å kunne gi foreldrene anerkjennelse og stolthet blant minoritetsfamilier, opplever barna et press på å gjøre det godt på skolen, og ta en utdanning som gir høy status (Leirvik, 2010). Samtidig peker Leirvik på at hvordan andre ser på deg som familie, også vil være med på å påvirke kravene foreldrene stiller til barnets atferd og utdanning. Foreldrene er opptatt av å ha et godt rykte, og ryktespredning utgjør en indirekte sosial kontroll av de unges atferd. Et eksempel her være at en jente i familien får seg en kjæreste, og at dette vil gi henne og familien et dårlig rykte og familien vil derfor miste ansikt (Leirvik, 2010, ss. 31-32). Liden belyser gjennom intervju med 37 ungdommer med innvandrerbakgrunn, at de i likhet med etnisk norske, preges av idealer om kollektivism og individualisme. Fortellingene til de unge dreier seg om hvordan de oppfatter seg som selvstendige personer, men at ungdommene har internaliserte forståelser som gjør at de handler på en måte som er forventet av dem. Det gjør dem som valg og ikke av plikt, ved å gjøre som det er forventet av dem, opplever ungdommene følelsen av frihet og individualitet (Liden, 2003).

Organisert aktivitet

Foreldre kan oppleve skoleundervisningen som en trussel mot deres oppdragelse, særlig med tanke på seksualundervisning og med tanke på kjønnsblandet kroppsøving og svømming. Noen foreldre begrenser sine barn fra å delta i organiserte aktiviteter både i og utenfor skolen på grunnlag av deres holdninger til kjønn og seksualitet, men dette kan bli sett på som utfordrende mot grunnleggende verdier i det norske samfunnet (Smette, 2021). Det er særlig minoritetsjenter som deltar mindre i organiserte fritidsaktiviteter enn andre barn og unge. Årsaken til dette kan være religioner og tradisjoner, kulturelle forskjeller, diskriminering, klasse og sosioøkonomiske ressurser (Younis, 2010). Det å kunne få være deltagende i organiserte aktiviteter kan gi verdifulle kunnskaper, opplevelser, nettverk, tilhørighet og

mening. Det kommer frem i forskningen til Younis at noen av lærerne er bekymret for jentene, og er redd for at disse jentene skal få sosiale problemer i form av ensomhet, følelse av annerledeshet, mobbing og problemer med språkutvikling (Younis, 2010).

METODE

Forskningsdesign

Prosjektet er en fenomenologisk casestudie av hva som kjenner arbeidet med krysskulturelle barn og unge i skolen. I studien har det blitt anvendt en kvalitativ tilnærming. Det har blitt benyttet intensivt design med bruk av dybdeintervju som datagenererings metode. Ifølge Tjora er kvalitative studier egnet til å se nærmere på forhold knyttet til informantens subjektive opplevelser, eller informantene som subjekt (Tjora, 2017, s. 114). Vi vurderte derfor denne metoden som godt egnet for å undersøke vårt tema.

Utvalg

For å kunne få informantens erfaringer og holdninger knyttet til krysskulturelle barn og unge, har vi benyttet oss av kvalitativt intervju som metode. Vår fremgangsmåte i oppstartsfasen for rekruttering var å sende mail til forskjellige ungdomsskoler i ulike distrikter. Vi opplevde at flere ikke kunne stille opp eller ikke hadde nok erfaring innenfor valgt tema. Vi fikk derfor ikke nok informanter og tok da kontakt med lærere vi selv har hatt via facebook for å spørre om de har erfaring, eller kjenner kollegaer som kan ha møtt på denne type problemstilling.

Vi opplevde det som en fordel å bruke skoler fra ulike distrikter grunnet at arbeidsmetodene og erfaringene til lærere og miljøterapeuter varierte mye fra de små områdene til store byer.

TABELL 1.0 OVERSIKT OVER INFORMANTER

Informant:	Utdanning	Dato	Lengde
S1	Sosionom/miljøterapeut	06.03.2023	31 min, 41 sekunder
L2	Lærer/kontaktlærer	07.03.2023	25 min, 01 sekunder
V3	Vernepleier/miljøterapeut	09.03.2023	28 min, 59 sekunder
L4	Lærer/ miljøterapeut.	09.03.2023	35 min, 03 sekunder
S5	Sosionom/miljøterapeut		
L6	Lærer/ kontaktlærer	09.03.2023	25min, 09 sekunder

V7	Vernepleier/miljøterapeut	10.03.2023	41 min, 42 sekunder
Totalt:	7 informanter		186 min 55 sekunder

Intervju

I denne kvalitative studien benytter vi dybdeintervju for innhenting av empiri. Målet med dybdeintervju er å åpne muligheten til en fri samtale som kretser rundt noen spesifikke temaer som er bestemt på forhånd. Bakgrunnen for hvorfor vi benyttet dybdeintervju i dette prosjektet er at vi var ute etter informasjon om intervjuobjektets meninger, holdninger og erfaringer. Det var derfor mest relevant å benytte seg en metode som er basert på fenomenologisk perspektiv, da vi ønsket en hermeneutisk forståelse av intervjuobjektets opplevelser (Tjora, 2017). På forhånd ble det utarbeidet en semistrukturert intervjuguide. Ved å ha denne type intervjuguide ga det oss muligheten til å ha en åpnere dialog og stille oppfølgings spørsmål. Intervjuguiden ble utarbeidet ved hjelp av en *deduktiv metode* som går fra teori til empiri. I etterkant av intervjuene gikk vi over på en *induktiv metode* hvor man går fra empiri til teori (Tjora, 2017, s.113-114; Tjora, 2021, s.243).

I forkant av intervjuene fikk informantene en kort beskrivelse om oppgavens omfang, men vi ønsket ikke å sende ut intervjuguiden ettersom vi ønsket at svarene skulle være genuine og erfaringsbaserte med mulighet for refleksjon og oppfølgings spørsmål. I dialog med informantene og deres ønsker ble tidspunkt for intervju bestemt. Intervjuene varte mellom 25 og 40 minutter. Gjennomsnittlig lengde var 26 minutter, og totalt utgjorde intervjuene 3 timer og 6 minutter med datamateriale.

Grunnet lang reisevei mellom oss og informantene, ble intervjuene holdt via Teams. Ved bruk av videosamtale fikk vi en viss anelse på deres kroppsspråk og reaksjoner, samtidig som det vil oppleves som tryggere for intervjuobjektene å kunne se oss og våre reaksjoner. Etter samtykke fra informantene valgte vi å ta lydopptak. Dette gjorde vi for å kunne være til stede i samtalen, uten å bli distraheret og kunne fokusere på å stille riktige oppfølgings spørsmål underveis. Samtidig sikrer lydopptak at all informasjon blir tatt med.

Transkripsjon og analyse

Innsamlet data ble først transkribert og analysert av forfatterne gjennom programmet Word. Deretter ble notatene overført inn i programmet MAXQDA, hvor det ble kodet manuelt. Vi delte materialet etter identitet, sosialt liv og organisert aktivitet, men også med kodegrupper

som utfordringer for miljøarbeider, konflikt med familier og etiske dilemmaer underveis i transkriberingen. Totalt utgjorde dette 228 koder og 13 kodegrupper i transkriberingen.

Fordi fokuset vårt er på innholdet i samtalen, og informantene våre hadde kunnskap og gode refleksjoner underveis rundt spørsmålene vi stilte, har vi unnlatt å ta med pauser og småord (Stokken, Andenes, Båtevik, & Folkestad, 2022, s. 207). Transkriberingen tok i gjennomsnitt 3 timer per intervju. Språket er skrevet slik at utsagnene er lettere å lese, samtidig har muntlig grammatikk blitt omskrevet til bokmål.

Etiske vurderinger

Som forsker innebærer det også at en har god forskningsetikk og opptrer respektfull og høflig i møte med informantene, men også at datamaterialet behandles på en måte som er i samsvar med god forskningsetikk, lover og tillatelse man har fått (Stokken, Andenes, Båtevik, & Folkestad, 2022, s. 212). Datainnsamlingen for vårt prosjekt er godkjent fra NSD 31.05.2022 og har referansekode: 821942. Alle våre informanter har fått tilsendt og signert samtykkeskjema fra NSD i forkant intervjuet, hvor de blir informert om deres rettigheter både før, under og etter intervjuet, om muligheten og retten til å forbli anonymisert og anledning til å kunne trekke seg. I forkant av intervjuene ble informantenes rettigheter også repetert muntlig, og informantene fikk beskjed om at vi tok lydopptak, som ville bli benyttet i transkribering, men at alt slettes etter at prosjektet er avsluttet, senest 30.06.2023.

I prosjektet vårt blir det fortalt om situasjoner som både har vært vanskelig og krevende for ungdommene informantene har jobbet med, men også for våre informanter. Det har derfor vært viktig for oss å være nøye med å anonymisere datamaterialet vårt, og har derfor ikke med personopplysninger, skolenavn eller lokalisering på informantene. På denne måten ivaretar vi personvern i tråd med informantenes ønsker (Stuvøy, Tøndel, & Tjora, 2021, s. 96).

Oppgavens kvalitet

Validitet handler om svarene i studien og om disse faktisk svarer på spørsmålene vi har stilt. Problemstillingen omhandler hva som kjennetegner krysskulturelt arbeid med barn og unge i skolen. Vi la derfor vekt på informantenes utdanning og arbeidserfaring for å styrke validiteten i studiet. Informantene fikk ikke tilgang til spørsmålene i forkant av intervjuet. Intervjuguiden var lagt opp slik at informantene fritt kunne fortelle om historier og opplevelser. Vi var derfor oppmerksomme på at informantene var ferdig med å fortelle før vi gikk over til neste spørsmål. På denne måten fikk vi svar som var mer spontane, og fikk et syn

på informantenes holdninger, synspunkter og erfaringer (Tjora, 2021, s. 262). Vi har også under hvert intervju tatt lydopptak, noe som også støtter oppgavens validitet, da vi gjengir innholdet ord for ord.

Som Tjora (2021, ss. 235-236) sier er det viktig å ha en refleksjon rundt eget engasjement siden dette kan påvirke tilgang til feltet for å styrke troverdigheten i studien. En av oss har tidligere gått på den ene ungdomsskolen som er med i studien, og hatt en av informantene som lærer (Tjora, 2021, ss. 264-279). Vår vurdering er at dette kan ha ført til at vår forståelse av informasjon og tolkning av det ene intervjuet kan ha en påvirkning på utvalget basert på tidligere kjennskap. Det feltet vi har studert er omfattende og den kunnskapen vi sitter på som studenter, som kanskje er litt begrenset, kan ha vært med på å påvirke hvilke spørsmål og oppfølgingsspørsmål vi har stilt informantene (Tjora, 2021, ss. 263-266).

På bakgrunn av at vi har kun syv informanter med ulike stillinger, vil ikke våre funn i oppgaven kunne generaliseres til å kjennetegne alt arbeid med krysskulturelle barn og unge. Datamaterialet kan derimot kjennetegnes for noen profesjonsutøvere i skolen, men for å kunne generalisere funn er en nødt til å ha et større utvalg av informanter fra hele landet.

FUNN

Gjennom vår forskning ønsket vi å finne ut mer om hva som kjennetegner arbeidet med krysskulturelle barn og unge i skolen. Hovedelementene i intervjuene var delt inn etter forskningsspørsmålene samt etiske dilemmaer i møte med ungdommen og deres familier. Funn kapitlet er delt inn etter forskningsspørsmålene og hver del er analysert induktivt.

Sosialt liv

Innen temaet om sosialt liv nevner alle informantene problemstillinger knyttet til at de opplever det som at en stor del av minoritetsungdommen føler de lever et dobbeltliv, at livet i hjemmet og utenfor hjemmet er som to ulike verdener. Informantene mener at problemet rundt dette er at samarbeidet med ungdommen og samarbeidet med familiene blir vanskelig å kombinere fordi ungdommen på mange måter har et hemmelig liv for foreldrene utenfor hjemmet.

Informantene oppfatter det som at det for noen av ungdommene blir for vanskelig å finne en balanse mellom de ulike kulturene de lever i, og at de derfor i mer eller mindre grad velger å bryte med familien. Dette i den forstand at de lever et hemmelig liv både på skolen, men også med venner. Funnene i dataanalysen indikerer at ungdommen så langt de klarer holder livet hjemme og livet utenfor hjemmet helt adskilt. Når et slikt bryte skjer mellom ungdommen og familien vil det ofte kunne skape utfordringer for de ansatte i skolen som skal ha et samarbeid mellom ungdommen og foreldrene, og kan i mange tilfeller føles som en lojalitetskonflikt.

En av informantene forteller en historie der en jente valgte å leve sitt liv i skolen og sammen med vennene sine, så å si helt etter det norske samfunnet og de norske "levereglene".

“Og så har man de som mer eller mindre bryter med familien sin og som lever ut et litt sånn hemmelig liv både på skolen og med venner og som risikerer å få bank hvis foreldrene oppdager det. Og jeg har også måttet låse inne en jente en gang, en jente som kysset en gutt under trappa og så kom far for å banke datter på skolen, og da måtte vi låse inn den jenta og så be far om å gå. Så jeg har opplevd veldig veldig mange sånne episoder”.

Læreren opplever dette som en slags rolleskvis, hvor det står litt mellom lojaliteten til ungdommen og til foreldrene. Hun opplever at det er vanskelig å føle på mestring i arbeidet med slike situasjoner, da hun ikke ønsker å bryte tilliten til elevene, men også ønsker å hjelpe de i situasjonene de står i med foreldrene.

“Nei altså jeg, som lærer og også som miljøterapeut så kommer du jo i en skvis, fordi du må være lojal mot eleven og min lojalitet ligger alltid hos eleven. Men man må også være lojal mot foreldrene fordi de er jo en del av pakka, og man har ikke lov til, med mindre det er en barnevernssak eller foreldrene er fratatt omsorg så har man ikke lov å bestemme ting over foreldrene så det kommer, man er ofte i konflikt. En sånn vanskelig situasjon mellom foreldre som vil noe og elev som vil noe annet, så må læreren megle mellom dem og få det til å fungere sånn passelig bra både i skolen og sånn livet ellers”.

Empirien viser at miljøterapeutene opplever lite mestring i arbeidet fordi det oppleves vanskelig å få til endringer i hjemmet, og at miljøterapeutene uttrykker utfordringer i å ha full forståelse for noen av de kulturelle forskjellene, lovene og reglene som ungdommene lever med. Informantene opplever situasjonen slik at ungdommene ofte bare vil ha noen som lytter istedenfor faktiske tiltak.

Organisert aktivitet

Når det kommer til organisert aktivitet, viser empirien at det er stor forskjell mellom jentene og guttene. Informantene oppfatter situasjonen til jentene med at de må være hjemme for å hjelpe med husarbeid eller å passe yngre søsken, i mye større grad enn guttene. Empirien viser at det blant minoritetsfamilier er noe mer streng foreldrekontroll og at foreldrene er redde for å miste oversikten over hvem barna er sammen med. Likevel sier flere at det er mange som får delta, spesielt når det kommer til idrett. Dataanalysen viser visse unntak, spesielt for jenter. For eksempel ved svømming eller cheerleading, da dette innebærer bekledding som ikke går overens med de kulturelle og religiøse retningslinjene. Noen av informantene finner det noen ganger vanskelig å få foreldrene til de minoritetsetniske barna til å forstå viktigheten av organiserte aktiviteter, da de ofte mener at skolen er viktigst og at de heller bør fokusere på skolearbeid slik at de kan få de “riktige” jobbene.

Alle informantene snakker spesielt mye om utfordringen med aktivitetsfagene i skolen, svømming og gym. Det er et problem de møter i alle skolene, hvor jentene ikke får delta på svømming både fordi de ikke skal være i garderobe med andre, ikke skal gå i svømmeklær fremfor andre og iallfall ikke ha svømming sammen med gutter. Hvordan denne utfordringen løses, er derimot litt ulik mellom skolene. Informantene forteller at det kommer an på ressursene i skolen om de kan gjøre de nødvendige tilpasningene. Garderobe-problematikken og det med klær er også en utfordring i gymmen.

Et eksempel som kommer opp i det ene intervjuet er en situasjon hvor læreren kommer i konflikt med en far på grunn av valg rundt et religiøst plagg i gymmen.

“Gymmen er også litt sensitiv. Jeg hadde en krangel med en palestinsk far en gang når jenta hans ville ta av hijaben når de hadde turning fordi ble så vondt med den knuten i nakken når de skulle ta sånn stupe kråke. Og da ville hun ta av hijaben i gymmen, og da fikk jeg masse masse kjeft av den pappaen fordi jeg hadde sagt at hun kunne ta av den hijaben viss hun ville, men jeg visste jo at hun ikke fikk lov så hun måtte jo velge selv. Men jeg fikk ikke lov å la hun velge det selv, for det skulle han bestemme, så da fikk jeg kjeft av denne pappaen.... Jeg visste jo det, jeg visste jo det at hun ikke fikk lov men da tenkte jeg at det driter jeg i og bare kjører på hahaha. Og så fikk jeg kjeft.”

Identitet

Informantene opplever at minorietsforeldrene ofte har mindre forståelse for psykisk helse og hvordan dette kan ha påvirkning på barnet deres. En av informantene forteller at hun ofte bruker mye tid og ressurser på å måtte forklare foreldrene eksempelvis hva depresjon er og hvordan en slik plage kan påvirke en.

Datamaterialet tyder på at ungdommene kan oppleve å få dårlig samvittighet fordi de føler de ikke praktiserer troen og religionen sin så godt som de egentlig burde gjøre, og står derfor i en splittelse mellom to ulike verdener. Til tross for at Norge er et flerkulturelt samfunn og hvor en i stor grad skal få muligheten til å praktisere sin tro, så mente flere av informantene at en bor i Norge, og Norge er et kristent samfunn, så det vil jo føre til utfordringer for ungdommer som praktiserer en annen tro og religion. Alle informantene opplevde viktigheten av å være imøtekommende, forståelsesfulle og å møte ungdommene med respekt og forståelse. Dette til tross for at det noen ganger trosset deres egne verdier og holdninger, og det de så på som “rett” og “galt”. Informantene forteller også at de i flere sammenhenger kan føle på hvor grensen på taushetsplikt og opplysningsplikt går.

I ungdomsskolealderen kommer tiden for å ta de første store valgene for hvilken retning man vil ta for veien videre. I skolen blir det stort fokus på karrierevalg og hvilken videregående opplæring man ønsker å ta. Etter det norske verdigrunnlaget er det ikke noe som heter mannsyrke eller kvinneyrke, her kan alle jobbe i de yrkene de selv ønsker og har interesse for. Ofte er det også et ønske om en blanding av kjønnene på alle arbeidsplasser. Dette er ikke likt for alle, og vi så gjennom intervjuene at de fleste informantene snakker om et problem knytt til at minoritetsbarna ikke får lov til å søke den skolen de vil, fordi foreldrene ønsker å

“bestemme” hva de skal bli. Empirien viser at det er et ønske om at barna skal ha et yrke med høy standard som for eksempel lege eller advokat. Hvordan de ansatte på skolene løser denne konflikten når ungdommen forteller at de ikke vil gå den veien familien ønsker, men at de ikke kan søke noe annet fordi foreldrene ikke lar dem er litt ulike. De fleste informantene forteller at de prøver å løse det ved en samtale med foreldrene, men opplever ofte å møte motstand i det de presenterer seg som etnisk norske kvinner.

Et eksempel på en slik situasjon er en kvinnelig miljøterapeut som hadde en jente hos seg som ønsket å bli veterinær og hadde derfor søkt en linje på videregående som handlet om dyr. Problemet de møtte var at faren mente dette var et mannsyrke, og lot henne ikke gå denne veien. *«Okey du er født og oppvokst i Norge, mamma og pappa er ikke det, men du er likevel i Norge og da er det på en måte sosialt forventet at du skal gjøre ting og oppføre deg sånn som man gjør i Norge. Fordi det er lov i Norge, ikke sant!»* Dette endte i at miljøterapeuten ringte hjem til far og sa; *«hør her, din datter ønsker å gå denne linjen, det handler om motivasjon, det handler om ha lyst til å gå på skolen ikke sant, jeg vet dere har andre planer om at hun skal bli advokat eller lege»*. Her stopper kommunikasjonen fort, og hun mener at bare i det hun nevner sitt navn når hun presenterer seg at far bestemmer seg for at han ikke vil høre hva hun mener. *“Særlig når jeg sier navnet mitt, det er et norsk navn. Da er det sånn; «Nei, det er ikke aktuelt»”*.

Til tross for disse utfordringene forteller alle informantene at arbeidet med krysskulturelle barn er givende da de synes det er spennende og lærerikt å kunne forstå en annen kultur i et større perspektiv. De opplever ungdommene som veldig takknemlige og imøtekommende. Profesjonsutøverne ser på det som mye positiv læring å få jobbe med noen som man muligens er skeptiske eller har fordommer mot, og som er med på å utfordre deres holdninger og verdier til det norske samfunnet.

For å oppsummere kommer det frem i empirien at de ansatte i skolen under alle tre kategoriene opplever å stå i en “skvis” mellom lojaliteten til eleven og foreldrene. Analysen av datamaterialet viser at informantene opplever arbeidet med krysskulturelle barn og unge som givende, men at det kan dukke opp problemstillinger på grunnlag av ulike kulturelle og religiøse holdninger og levereregler.

DISKUSJON

I dette kapitlet skal vi gjennom tre delkapittel sette funnene opp mot teori og tidligere forskning for å kunne drøfte og diskutere oss frem til svar på de tre forskningsspørsmålene vi vil bruke for å kunne svare på hva som kjennetegner arbeid med krysskulturelle barn og unge i skolen i neste kapittel. Under hvert forskningsspørsmål blir det diskutert om hvordan profesjonsutøverne sine tiltak som blir satt i verk påvirker ungdommen. De etiske dilemmaene blir også drøftet.

Sosialt liv

Som ansatt i skolen kan man møte utfordringer ved at en ikke forstår hvilken betydning kulturen har for eleven og deres familie. I slike tilfeller kan dette føre til at en overvurderer eller undervurderer de kulturelle forskjellene, og tar feilvurderinger og setter inn tiltak som er galt (Nordby, 2021, s. 263).

Fra funn kapitlet vises det at informantene har en aksept for oppførselene ungdommene har til tross for at det er i strid mot foreldrenes oppdragelsesform og forventninger til barnet. Kindt (2017) påpeker at det er viktig at en er klar over og har god oversikt over sine verdier og holdninger, og at de ansatte på skolen ikke bør ha en tankegang som viser at deres "kultur" og tradisjoner er det som er vanlig og akseptert i vårt samfunn, men ha en forståelse for at barnet og familien har sin egen forståelse av verden og samfunnet.

I funn delen blir det fortalt om en historie hvor læreren sender far vekk fra skolen og låser jenta inne på et rom, ettersom jenta hadde kysset en gutt på skolen og familien hadde fått vite om dette. Minoritetsfamilier har ofte har forventninger og krav om hvordan barna oppfører seg, ettersom deres oppførsel er med på å speile tilbake på dem selv og deres anseelse i omgangskretsen (Leirvik, 2010). Samtidig har ansatte på skolen ett sett av personlige, profesjonelle og systembaserte verdier.

I denne situasjonen kan en tenke seg at jenta står overfor et kulturelt krysspress, og dermed midt i en akkulturasjonsprosess. I hvilken grad ungdommen ønsker å verdsette sin kulturarv eller engasjerer seg i det nye samfunnslivet, vet vi svært lite om. Men en kan likevel drøfte om læreren har hatt en påvirkning på om eleven blir assimilert, ved at hun gir fra seg sin kulturelle identitet og tar for seg de normene og forventningene som finnes i det norske samfunnet. Læreren kunne i denne situasjonen veiledet ungdommen og faren, og vært med på å føre begge inn i en integrasjonsstrategi, hvor ungdommen i større grad både hadde beholdt sin opprinnelseskultur, men også hatt en tilhørighet til det norske samfunnet. Ved at læreren

sender vekk faren og låser jenta inn på et rom, kan det være med på å signalisere at dette er akseptabel oppførsel, og at far ikke har lov til å reagere som han gjør på dette.

På den ene siden kan man tenke seg at læreren tok valget hun gjorde med god grunn til bekymring og med gode intensjoner, men på den andre siden kan det også godt tenkes her at hun på grunnlag av manglende kulturell kompetanse misforstår fars reaksjon. Mangel på kulturell kompetanse kan bidra til at en misforstår foreldrenes intensjoner. Ulike situasjoner som handler om omsorgspersonens evne til kjærlighet og identitetsskapende handlinger mistolkes eller uteblir i møte med minoritetsforeldre (Weele, 2020).

I FOs yrkesetiske grunnlagsdokument blir det beskrevet at profesjonsutøvere bør ha en åpen og fordomsfri holdning, og at valg og vurderinger som blir satt ikke skal være med på å umyndiggjøre brukeren. Valget læreren har tatt vil kunne være med på å påvirke det psykososiale miljøet til eleven, både i skolen og i hjemmet, da en kan tenke seg at valget læreren har tatt i denne situasjonen har vært med på å umyndiggjøre faren, og gitt han en følelse av avmakt over sitt eget barn.

For å kunne svare på forskningsspørsmålet når det gjelder sosialt liv kan vi oppsummert si at de profesjonelle i flere tilfeller mister noe av kultursensitiviteten i løsningene de bruker i situasjonene som oppstår med ungdommen og familien. I flere av situasjonene blir deres etiske verdigrunnlag utfordret da de har en annen forståelse av holdninger og levereregler enn noen minoritetsfamilier. Dette kan føre til at selv med gode intensjoner, løses utfordringene med manglende kulturkompetanse, ofte på grunnlag av vanskeligheter for å forstå “de andres” religiøse eller kulturelle levereregler.

Organisert aktivitet

Forskning viser at flere av minoritetsforeldrene kan oppleve skoleundervisningen som truende mot deres oppdragelse. Da særlig når det er snakk om seksualundervisningen eller det at norsk skole har kjønnsblandet kroppsøving og svømming. På grunnlag av familiens holdninger rundt kjønn og seksualitet velger noen å begrense barna fra å delta i aktiviteter både i og utenfor skolen, disse holdningene kan oppfattes som utfordrende mot de grunnleggende verdiene i det norske samfunnet (Smette, 2021).

I funn delen presenteres det en situasjon hvor en lærer lar ei jente ta av seg hijaben i gymmen selv om hun vet at familien ikke synes dette er greit *“Jeg visste jo det, jeg visste jo det at hun ikke fikk lov men da tenkte jeg at det driter jeg i og bare kjører på hahaha. Og så fikk jeg kjeft”*.

Profesjonsetikken sier at profesjonsutøvere skal ha et bevisst forhold til sine verdier og holdninger til andre mennesker og brukerne sine. I denne situasjonen velger læreren å ikke ta hensyn til familiens religiøse verdier. Det kan diskuteres her om hun tar en etisk riktig beslutning da hun på en side verdsetter elevens ønske, men på den andre siden setter familien helt til side. Et etisk riktig valg hadde blitt å finne en løsning som alle parter kunne akseptere, men hun velger her å ta et bevisst valg som hun vet vil kunne skape konflikt både i skolen og i hjemmet.

Her igjen kan lærerens valg være med på å bidra til å fremskynde akkulturasjonsprosessen ungdommen står i. Dette kan føre til at ungdommen opplever akkulturasjonsstress.

Akkulturasjonsstresset kan i denne situasjonen føre til at eleven havner i en konflikt mellom atferdsnormene i det norske samfunnet og kulturen og atferdsnormene hun har hjemme. En slik konflikt kan føre til at hun blir forvirret og opplever angst, og kan være med på å skape identitetsproblemer (Holm-Hansen, Haaland, & Myrvold, 2007, s. 39). Bruken av hijab har ofte stor betydning for identiteten og hvordan man presenterer seg selv i samfunnet (Janulf, 2017).

En kan derfor drøfte om læreren i denne situasjonen hvor hun er med på å la ungdommen ta av seg hijaben er med på å skape identitetsproblemer for ungdommen og i hvor stor grad hun er kultursensitiv overfor ungdommens familie og deres religiøse regler. Læreren forstår kanskje ikke hva hijaben betyr, og dette kan føre til at ungdommen blir satt i en posisjon hvor hun mister litt av sin identitet og kulturelle tilhørighet, og dermed setter familiens verdier og holdninger til side.

Forskning viser at lærere ofte er bekymret for at jenter får sosiale problemer i form av ensomhet og følelse av annerledeshet ved at de ikke deltar på organiserte aktiviteter (Younis, 2010). Når læreren lar jenta ta av hijaben uten å snakke med foreldrene, bidrar hun til både tillitstap og relasjonsbrudd mellom henne, eleven og foreldrene, og skaper utfordringer i det psykososiale miljøet. Valget læreren tok kan føre til at alle parter føler på lite mestring i samarbeidet og skapte en etisk konflikt. Likevel ser vi at læreren tar valget med en god tanke og et ønske om at jenta skal kunne delta i gymmen på samme måte som resten av klassekameratene.

For å svare på forskningsspørsmålet om organisert aktivitet ser man at lærere og miljøterapeuter tar valg og beslutninger med bare gode intensjoner og med en tanke om at valgene er for å gi ungdommen mulighet til å delta på lik linje med resten i klassen. Likevel ser vi at de profesjonelles "norske lojalitet" gjør at kultursensitiviteten ubevisst glipper og at

det i mange tilfelle kan føre til at de profesjonelle bidrar til å føre ungdommen lenger inn i en akkulturasjonsprosess eller inn i et akkulturasjonsstress.

Identitet

Minoritetsungdommer har et stort press på å få seg høy utdanning og foreldrene stiller høye krav og forventninger til karrierevalg. Minoritetsforeldre har ofte lav utdanning, dårligere norskkunnskaper og lav økonomi. Dette fører til at de ønsker at barnet deres skal få bedre karrieremuligheter enn hva de selv har, og at en høy utdanning vil være en investering i deres liv (Ansar, 2012). På grunnlag av hva foreldrene har ofret for å gi barnet disse mulighetene, føler ungdommene ofte på en takknemlighetsgjeld overfor foreldrene (Leirvik, 2010).

I funn kapitlet blir det presentert en situasjon hvor en jente ikke får utdanne seg til å bli veterinær fordi foreldrene mener det er et mannsyrke og ikke av høy nok status. Ansatte i skolen skal sørge for at elever opplever mestring og økt læring (oppl, 1998). I denne situasjonen kan det diskuteres at miljøterapeuten gjør jobben sin riktig, ved at hun veileder eleven til å ta selvstendige valg som kan føre til mestringsfølelse og økt læring. På en annen side kan man diskutere om fremgangsmåten som blir brukt gjøres på riktig- og kultursensitiv måte. I empirien kommer det frem at miljøterapeuten opplever å ikke bli hørt og “slått rett ned på” fordi hun er en etnisk norsk kvinne. Man kan derfor tro at hun opplever lite mestringsfølelse med minoritetsfamilier ettersom hun gang på gang opplever at hun ikke når frem til foreldrene. Fordi hun opplever å ikke bli hørt uansett, legger hun kultursensitiviteten til side for å få frem sitt poeng og sin makt. Miljøterapeuten har en makt overfor foreldrene da hun ringer og sier “hei hør her” med eleven i samme rom, og forteller foreldrene hva de bør gjøre og hva som er riktig for deres barn. Metoden som ble brukt i denne situasjonen kan en diskutere om den var etisk riktig, og miljøterapeuten burde kanskje ha brukt mer tid og hatt flere samtaler med foreldrene for å kanskje få foreldrene til å være med på å støtte barnet i avgjørelsen.

Funnene viser at informantene opplever det som at minoritetsungdommer ofte står i en “skvis” mellom to verdener, og kan ha dårlig samvittighet fordi de ikke får praktisert religionen og troen sin i den grad som det blir forventet av dem. At ungdommen ofte går rundt og føler på dårlig samvittighet kan tenkes at det påvirker deres psykiske helse. For flere av minoritetsforeldrene er det vanskelig å forstå psykisk helse i like stor grad som det gjøres i Norge og de ansatte i skolen bruker derfor mye tid og ressurser på å forklare dette.

Når miljøterapeutene skal hjelpe ungdommene med utfordringer både i forhold til utdanningsvalg, psykisk helse og tro kommer det frem gjennom funndelen at de lett kan gå til den at *«Okey du er født og oppvokst i Norge, mamma og pappa er ikke det, men du er likevel i Norge og da er det på en måte sosialt forventet at du skal gjøre ting og oppføre deg sånn som man gjør i Norge. Fordi det er lov i Norge, ikke sant!»*.

I forskningsspørsmålet om identitet kan det konkluderes med at de profesjonelle gjerne vil hjelpe ungdommene i situasjonene ved å ha samtaler med foreldrene, men at de ofte opplever lite mestring i arbeidet med minoritetsfamilier fordi samtalen allerede ved å presentere seg som norsk kvinne stopper opp. Vi ser at den lette løsningen ved å si at selv om foreldrene dine ikke er norsk, så er du det kjapt blir brukt med minoritetsungdom.

KONKLUSJON

Denne studien har tatt for seg problemstillingen; Hva kjennetegner krysskulturelt arbeid med barn og unge i skolen?

Det første vi legger merke til når vi går i gang med innhenting av informasjon er at det finnes mye informasjon om hvordan minoritetsfamilien opplever samarbeidet med skole og barnevern, men at det er vanskelig å finne noe om hvordan dette samarbeidet oppleves, og hvordan det gjøres fra den profesjonelle sin side. Noe vi la oss kjapt til merke når vi skulle innhente informanter til eget prosjekt, var at alle profesjonsutøvere er etnisk norske kvinner. På grunn av denne begrensningen viser funnene kun erfaringer fra profesjonsutøvere med majoritetsbakgrunn, og funnene er veldig entydige og viser det samme. Det kan til senere forskning være interessant å se om resultatene hadde blitt like dersom man inkluderer profesjonsutøvere med minoritetsbakgrunn.

Når det gjelder forskningsspørsmålene, som tar for seg sosialt liv, organisert aktivitet og identitet, kommer det opp i alle kategoriene at profesjonsutøverne opplever lite mestring i arbeidet med minoritetsfamilier. Dette kan handle om kulturelle forskjeller, men ofte også rundt utfordringer i forhold til taushets- og opplysningsplikt ettersom minoritetsungdommene ikke ønsker samarbeid mellom skole og foreldre angående utfordringene sine.

Likevel, ut fra empirien kan det tenkes at noe av den manglende mestringsfølelsen hos profesjonsutøverne kommer fra noe ubevisst innebygd mangel på respekt for de ulike kulturelle forskjellene mellom profesjonsutøveren og minoritetsungdommene. Man kan på bakgrunn av dette stille seg spørsmålet om hvor godt de faktisk mestrer jobben sin.

Vi ser gjennom dataanalysen at profesjonsutøvere kan ha en påvirkning på ungdommenes akkulturasjonsprosess. Til tross for at profesjonsutøveren ofte har gode intensjoner og på mange områder viser forståelse og aksept for de kulturelle forskjellene, ser vi gjennom en grundig analyse, og ved tidligere forskning og teori at tiltakene og løsningene som blir satt i verk er preget av manglende kulturell kompetanse og dermed blir en bistand i assimilasjonsprosessen istedenfor å hjelpe eleven til å finne sin egen vei.

Vi kan altså konkludere med at det som kjennetegner arbeidet med krysskulturelle barn og unge i skolen er at det ofte i stor grad kan baseres på norske tankesett og verdigrunnlag og med for liten grad av kultursensitivitet. Gjennom studien vår ser det ut til at arbeidet kjennetegnes slik på grunnlag av en ubevisst mangel på kultursensitivitet hos profesjonsutøverne i skolen.

BIBLIOGRAFI

- Andersen, M. L., & Brok, P. (2000). *Empowerment på dansk*. Frederikshavn: Dafolo.
- Ansar, S. (2012). Oppdragelse i et flerkulturelt perspektiv. Oslo.
- Askheim, O. P. (2012). *Empowerment i helse- og sosialfaglig arbeid: floskel, styringsverktøy, eller frigjøringsstrategi?* Oslo: Gyldendal.
- Berg, A. O., & Holt, K. (2020). *Kultur og kontekst i praktisk psykologarbeid*. Oslo: Gyldendal.
- Berry, J. W. (1997, Januar 22). *Immigration, Acculturation, and Adaptation*. Hentet fra Applied psychology: An international review: <https://iaap-journals-onlinelibrary-wiley-com.hvo-ezproxy-01.hivolda.no/doi/epdf/10.1111/j.1464-0597.1997.tb01087.x>
- Bufdir. (2021, mai 15). *bufdir.no*. Hentet fra Negativ sosial kontroll, tvangsekteskap og æresrelatert vold - en veileder til barneverntjenesten: https://www.bufdir.no/fagstotte/produkter/negativ_sosial_kontroll_tvangsekteskap_og_aeresrelatert_vold__en_veileder_til_barnevernstjenesten/
- Dalby, L. (2016, april 25). Godt skjønn kan være krevende i møte med innvandrere. *Fontene*.
- Ellingsen, I. T., & Skjefstad, N. S. (2015). Annerkjennelse, myndiggjøring og brukermedvirkning. I I. T. Ellingsen, *Sosialt arbeid: en grunnbok*. Oslo: Universitetsforlaget.
- FO. (u.d.). *fo.no*. Hentet fra Yrkesetisk grunnlagsdokument: <https://www.fo.no/getfile.php/1324847-1580893260/Bilder/FO%20mener/Brosjyrer/Yrkesetisk%20grunnlagsdokument.pdf>
- Holm-Hansen, J., Haaland, T., & Myrvold, T. (2007). *Flerkulturelt barnevern: en kunnskapsoversikt*. Oslo: Norsk institutt fo by- og regionforskning.
- Hutchinson, G. S. (2010). *Samfunnsarbeid: mobilisering og deltakelse i sosialfaglig arbeid*. Oslo: Gyldendal akademisk.
- Janulf, S. (2017, Oktober 15). *Att bära hijab: En kvalitativ studie om slöjans betydelse för identitet och självpresentation*. Hentet fra DiVA- Digitala Vetenskapliga Arkivet: <https://www.diva-portal.org/smash/record.jsf?pid=diva2%3A1149356&dswid=-7387>
- Kaya, M. S. (2014, Mai 28). *Hvordan håndterer andregenerasjonsinnvandrere sin identitet i Norge?* Hentet fra Idunn: <https://www.idunn.no/doi/10.18261/ISSN1504-2928-2014-02-05>
- Kindt, M. T. (2017, Februar 02). *Innvandrerdriv eller middelklassedriv?* Hentet fra Idunn: <https://www.idunn.no/doi/10.18261/issn.2535-2512-2017-01-05#sec-5>
- Larsen, C. K., & Weele, J. v. (2020). Vurdering av omsorgsevne - hvilken betydning har kultur? I A. O. Berg, & K. Holt, *Kultur og kontekst i praktisk psykologarbeid*. Oslo: Gyldendal.

- Leirvik, M. S. (2010). *"For mors skyld". Utdanning, takknemlighet og status blant unge med pakistansk og indisk bakgrunn*. Hentet fra Tidsskrift for ungdomsforskning:
<https://journals.oslomet.no/index.php/ungdomsforskning/article/view/1046>
- Liden, H. (2003). *Foreldres autoritet og ungdoms selvstendighet*. Hentet fra Tidsskrift for ungdomsforskning:
<https://journals.oslomet.no/index.php/ungdomsforskning/article/view/1146/1015>
- Nordby, H. (2021). *Etikk i barnevern*. Oslo: Gyldendal.
- oppl, O. . (1998). *lovdata*. Hentet fra Lov om grunnskolen og den vidaregåande opplæringa: <https://lovdata.no/lov/1998-07-17-61>
- Salole, L. (2020). *Cross cultural kids: en bok for deg som vokser opp med flere kulturer*. Oslo: Gyldendal.
- Sam, D. L., & Berry, J. (2010, August 2). *Sage Journals*. Hentet fra Acculturation: When individuals and groups of different cultural backgrounds meet:
<https://journals.sagepub.com/doi/pdf/10.1177/1745691610373075>
- Smette, I. (2021, Februar 03). *Foreldrerestriksjoner blant minoritetsungdom: omfang og mønstre i og utenfor skolen*. Hentet fra Idunn:
<https://www.idunn.no/doi/10.18261/issn.1504-291X-2021-01-01>
- Stokken, R., Andenes, E., Båtevik, F., & Folkestad, B. (2022). *Handbok for førstegongs forskaren*. Bergen: Vigmostad & Bjørke AS.
- Stuvøy, I., Tøndel, G., & Tjora, A. H. (2021). *En smak av forskning: bacheloroppgaven som prosjekt, prosess og produkt*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk.
- Tjora, A. (2017). *Kvalitative forskningsmetoder i praksis*. Oslo: Gyldendal akademisk.
- Tjora, A. (2021). *Kvalitative forskningsmetoder i praksis*. Oslo: Gyldendal.
- Utdanningsdirektoratet. (2010). *Retten til et godt psykososialt miljø Udir-2-2010*. Hentet fra udir.no:
<https://www.udir.no/regelverkstolkninger/opplaring/Laringsmiljo/Udir-2-2010-psykososialt-miljo/Del-I/3/>
- Weele, J. v. (2020, November 25). *Kulturelle fallgruver i utredning av minoritetsbarn*. Hentet fra Idunn:
<https://www.idunn.no/doi/10.18261/issn.0809-9553-2020-03-04-04>
- Younis, T. A. (2010, Mai 03). *På lag? - Minoritetsjenter som ikke deltar i organiserte fritidsaktiviteter*. Hentet fra Idunn:
<https://www.idunn.no/doi/10.18261/ISSN1504-2987-2010-02-05>

REFERANSER:

Vedlegg 1: Intervjuguide

Om intervjuobjekt

1. Hva er du utdannet som og eventuelt hvilke andre arbeidserfaringer har du utover utdanningen?
2. Hvor jobber du? Hva er ditt arbeidsområde?
3. Hva er ditt syn på sosialt arbeid/miljøterapi?

Generelt

1. Hva opplever du som mest krevende å jobbe med krysskulturelle barn og unge?
2. Hva opplever du som mest givende å jobbe med krysskulturelle barn og unge?

Sosialt liv

1. Vi ønsker å vite dine erfaringer som miljøterapeut i skolen. Kan du fortelle oss om en situasjon hvor du har vært borti innvandrerungdom for å snakke om utfordringer knyttet til deres sosiale liv?
2. Hva var det som var vanskelig med denne situasjonen?
3. Hvordan håndterte du situasjonen?
4. Hvordan forstår du deres situasjon?
5. Hva gjorde du for å hjelpe denne ungdommen?
6. Følte du at du klarte å hjelpe ungdommen i deres situasjon?
7. Har du opplevd store forskjeller på minoritetsjenter kontra minoritetsgutter i forhold til denne situasjonen?
8. Isåfall, hva er de store forskjellene?
9. Har du opplevd det som vanskelig å samarbeide med familien til ungdommen pgr av de kulturelle forskjellene?
10. Hvilke etiske dilemmaer har du møtt på i slike situasjoner?
11. Har du møtt på konflikter med ungdommens familie? Kan du fortelle om dette?
12. Hva gjør du for å utvikle din kompetanse og forståelse for andres kultur og verdier?
13. Og hva gjør du, når du står i en situasjon som går imot dine verdier og dine holdninger, men ikke for ungdommen?

Organisert aktivitet

1. Har du erfart problematikk knyttet til organisert aktivitet?

2. Kan du fortelle om dette?
3. Hva er det som har vært vanskelig med dette?
4. Igjen, hvordan forstår du deres situasjon?
5. Opplever du store forskjeller mellom minoritetsjenter/minoritetsgutter?
6. Hvordan tolker du denne problemstillingen?
7. Og hvordan arbeider du for å løse dette?
8. Hva føler du og tenker du over denne type problematikk?
9. Hva tenker du er viktigst, foreldrenes normer og verdier, eller samfunnets?
10. Hvilke etiske dilemmaer har du møtt på i slike situasjoner?
11. Har du møtt på konflikter med ungdommens familie? Kan du fortelle om dette?

Identitet

1. Har du erfart å snakke om identitet med disse ungdommene?
2. Kan du fortelle om dette?
3. Hva er det som har vært vanskelig med dette?
4. Hva tror du er problemet bak dette?
5. Hva har du gjort for å hjelpe ungdommen som er i en identitetskrise?
6. Hvilke etiske dilemmaer har du møtt på i slike situasjoner?
7. Hva tenker du er viktig å fokusere på når du snakker med minoritetsungdom om identitet?
8. Har du møtt på konflikter med ungdommens familie? Kan du fortelle om dette?

Avslutning

1. Har du noen tips og ideer til fremtidige miljøterapeuter knyttet til denne problemstillingen?

Vedlegg 2: Samtykkeskjema

Førespurnad om deltaking som informant i studentprosjekt

Tredje studieår gjennomfører barnevernspedagog- og sosionomstudentane ved Høgskulen i Volda eit forskingsprosjekt i samband med bacheloroppgåva deira. Målet er å utvikle kunnskap om profesjonsutøving innanfor sosialt arbeid. Høgskulen i Volda er ansvarleg for prosjektet.

Prosjektet

Dette prosjektet her skal svare på problemstillinga: *Hva kjennetegner krysskulturelt arbeid med barn og unge i skolen ...*

1. *i forhold til sosialt liv*
2. *i forhold til organiserte aktivitetar*
3. *i forhold til identitet*

og samlar kunnskapar frå tilsette i grunnskulen. Vi rettar oss til deg fordi vi har spurt ulike skular etter tilsett der.

Prosjektet samlar inn kunnskapar gjennom intervju. Intervjuet vil ta omlag 30 minutt, og vert gjennomført på Zoom/teams. Samtalen vil handle om korleis du utøver yrket ditt, kva erfaringar du har, kva du opplever som utfordrande, målsetjingar med arbeidet og synet ditt på sosialt arbeid. Det einaste vi treng å vite om deg, i tillegg til dette, er kva utdanning og erfaring du har. Det spør vi om i samtalen. For at vi skal sleppe å hugse alt du har sagt, tek vi lydopptak av det vi snakkar om.

Frivillig:

Det er frivillig å delta, og du kan når som helst trekkje samtykket utan å gi oss ein grunn. Dersom du trekkjer deg etter at intervjuet er gjennomført, vil alle opplysningar bli anonymisert. Vi baserer retten til å behandle opplysningar om deg på ditt samtykke.

Om du deltek:

Alle personopplysningar vert behandla konfidensielt. Ingen vil få vite at det er du som har gitt oss den kunnskapen vi får, med mindre du godkjenner at vi skriv kven du er. Om du ikkje godkjenner dette, skal det ikkje vere råd for utanforståande å skjøne kva *du* har sagt når ein les oppgåva vi skal skrive. Opptaka og koplinga mellom deg og det du seier (ein såkalla «kopplingsnøkkel») vert lagra i eit låst arkiv. Prosjektet vert avslutta 1/7 2023. Då vert opptaka sletta, og vi sit berre att med anonymisert materiale.

Dine rettar:

Så lenge du kan identifiserast i materialet har du rett til innsyn i det vi har registrert om deg, få desse retta eller sletta, få utlevert kopi av opplysningane og å sende klage til personvernombodet eller Datatilsynet om behandlinga av personopplysningane dine. NSD (Norsk senter for forskningsdata AS) har på oppdrag frå Høgskulen i Volda vurdert at behandlinga av personopplysningar i prosjektet er i samsvar med personvernregelverket.

Dersom du har spørsmål, eller ønskjer å gjere deg bruk av rettane dine, ta kontakt med

- Student: Sakine Shirzad på sakinesediqi998@hotmail.com
- Student: Gina Gausemel på ginagausemel@gmail.com
- Lærer: Roar Stokken på roar.stokken@hivolda.no eller på 45240204.
- Personvernombod: Cecilie Røeggen på cecilie.roeggen@hivolda.no eller 70075073
- NSD: personverntjenester@nsd.no eller telefon: 55582117

Med beste helsing

Roar Stokken

Sakine Shirzad & Gina Gausemel

Lærer

Studenter

Samtykkeerklæring

Eg har motteke og forstått informasjon om prosjektet [sett inn tittel], og har fått høve til å stille spørsmål. Eg samtykkjer til:

- å delta i intervju med videoopptak
- å delta i intervju med lydopptak
- at opplysningar om meg vert publisert på ein måte som gjer at eg kan bli identifisert

Eg samtykkjer til at opplysningane mine vert behandla fram til prosjektet vert avslutta 1/7 2023

Dato

Signatur

Namn med blokkbokstavar